

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

☉ Egyes lappeldányok kizárólag Schönfeld A. könyv- és papirkereskedésében kaphatók. ☉

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

I. t. 205. szám, öv. Fried Józsefne úrnő házában.
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal

mersekelt árjegyzok szerint számít fol

Az egységes középiskola.

A magyar kultúrának kifejlesztése és a haza határain belül és túl való hathatós terjesztése nem képez csekélyebb érdeket a magyar államra nézve, mint akár a nemzeti vagyonosodás megizmosodása. A magyar kultúrának pedig egyik legfontosabb eszközt képezik a középiskolák. Azonban, mi tagadás benne: bár nem lehet elvitatni sem a gimnáziumoktól sem a reáliskoláktól, hogy már eddig is nagy szolgálatot tettek a nemzeti művelődés előbbvitelében, mégis általános a panasz, hogy nem felelnek meg a hozzájuk kötött várakozásnak.

A középiskoláknak két részre való osztása óta a közönség között általános a fogalomzavar: hogy voltaképpen mi is a középiskola célja? mert miután a gimnázium az ő klasszikus nyelveivel határozottan a humánus, az elméleti irányt, a reáliskola pedig a természettudományokkal és matematikával a gyakorlati irányt képviseli, az a nézet vert gyökeret, hogy az első elméleti, a másik praktikus célra nevel, s különböző irányban általános műveltséget ad; holott mindkettő csak a két különböző irányú főiskolának, a tudomány-egyetemnek és a polytechnikumnak előkészítő iskolája.

De éppen ez a különböző irány képi az ifjúságot, a melynek nagy része a középiskolába való belépésekor, 10—11 éves korában, még nincs, nem is lehet tisztában sem hajlamaival, sem tehetségeivel oly végből, hogy azonnal életpályáját megválassza, — igen sok esetben zavarba hozta, sőt tanulmányában is megakasztotta. Ha pl. valaki véletlenül, legtöbbször a kínálózó alkalom folytán nem azt a középiskolát végezi, a mely a választott pályájának jobban megfelel, akkor jutott csak annak tudatára, hogy iskolája megválasztásával hibát követett el, a mikor már vagy késő volt a bajon segíteni, vagy pedig csak igen sok idő-vesztéssel és költséggel vált lehetségessé a bajon segíteni.

Ezeket a bajokat akar segíteni gróf Csáky Albin közoktatásügyi miniszter, a mikor célba vette a középiskolák olyatén átalakítását, hogy a két irányu tanintézetből egységes középiskolát létesít, s úgy a célt mint a tantervet egységessé teszi.

Az ez ügy érlelésére, tisztázására az ország legtekintélyesebb szakembereiből összealkotott anket tagjai az eddig nyilvánoságra jutott tárgyalások

szerint, egyhangulag helyeslik az egységes iskola eszméjét. Lássuk: mit várhatunk attól mi, a vidéken?

Nézetünk szerint csak a legjobb, mert azt hisszük, hogy a középiskolák újja szervezése maga után fogja vonni az egész tanügy átalakulását. S ezt nemcsak azért reméljük, mert az anket tagjai is kapcsolatba hozták a középiskolák kérdésével a felső elemi és a polgári iskolák ügyét, hanem különösen azért, mivel joggal várhatjuk, hogy az egységes középiskolának pontosan meg fog állapítani a feladata: miáltal remélhetőleg meg fog szünni az ifjúságnak a középiskolákba való tódulása, s így okvetlen szükségessé válik másféle iskolák szervezése, a melyek az ifjúság egy részét befogadják.

Eddig is voltak a gimnáziumok és reáliskolák mellett polgári iskolák és egyéb szakiskolák; hanem meg kell vallani, hogy azok sehol sem tudtak gyökeret verni, mert bizonytalan körvonalakkal, ki nem elégitő, folyton változó tantervükkel nem voltak képesek a közönség rokonszenvét és bizalmát megnyerni. Innen van az, hogy a hol létesültek is: vagy gimnáziumokká, reáliskolákká alakultak át, vagy azok szurogatómúl tekintettek, s csak igen csekély részben szolgálták azt a célt, a mi eredetileg ki volt tűzve. Pedig addig igazi, az általános műveltség színvonalán álló polgári osztályunk nem lesz, a mig iskoláink úgy nem szervezettek, hogy az ifjúság azon része, mely nem választ magának tudományos pályát, hanem a gyakorlati életbe lép, az élet számára gyakorlati irányban nem fog neveltetni.

Erre a célra kell a polgári iskoláknak szolgálnok. Hogy azonban ezt elérhessék, szigorúan el kell azokat választanunk a középiskoláktól s határozott gyakorlati feladatot tűzni elébök. S mert ezt hathatósan fogja előmozdítani az egységes középiskola létesítése, ezért örömmel üdvözljük a miniszter kezdeményezését.

B. K.

Az ártéri adókönyvek. A városi tanács, mult szombaton tartott gyűlésében foglalkozott az ártéri adókönyvek ügyével.

Nevezetes ügy ez is, az bizonyos. Az ártéri adókönyvek ugyanis 1884 től nincsenek lezárva. Minden balmagyarázat kikérülése végett sietünk hozzátenni, hogy nem is lehetnek, mert ez csak akkor történhet meg, amikor az ártérfejlésztés befejeztetvén, az ártéri adókírovás művelete maga pontos és törvényes s az egyes félre esedékes jogos adó pontosan kiintethető.

Az ártérfejlésztés azonban csak a mult évben fejeztetett be.

A városi tanács maga igen jól tudja ezt, sőt az adókönyvek lezárásának lehetetlenségét maga elismeri most hozott végzésében, amelyben felhívást határozó intézteni F e k e t e M á r t o n t á r s u l a t i f o i g a z g a t ó h o z a z 1884-ik évi ártéri adókírovás pontos elkészítetése tárgyában s dacára ennek, végzése további részében rosszsalást fejezi ki a közpénztárnak 1884 óta volt összes tisztviselői iránt az illető főkönyvek le nem zárásáért, egyúttal — és ez a tanácsi határozat abszurd része — vagyoni felelősség mellett oda utasítván az összes volt közpénztári tisztviselőket, hogy ezen 7 évi ártéri adókönyveket 8 hét alatt zárják le.

Ahol hanyag vagy kötelességmulasztó köz-tisztviselő ellen fogatosítandó szigorú rendszabályokról lehet szó: bizonyára mi voltunk mindég az elsők, akik a jó és tiszta adminisztráció érdekében ezt — személyválogatás nélkül — követeltük.

De egyik tulzásból a másikba esni, sem-miben, így ebben sem szabad.

A tanács tagjai jórészt azok voltak, akik ma: mikor a szentesi községi adókönyvek le nem zárásának ominózus ügye kipattant.

Miért nem utasították azokat a csakugyan hanyag tisztviselőket is, hogy vagyoni felelősség mellett záros határidőben pótolják a mulasztást és miért kell erre a városnak a sajátjából ezeket áldozni?

Ha mulasztás történt bármely tisztviselő részéről: ám lakoljon érte az illető akár vagyoni felelősséggel. De beismerni, hogy a kérdéses adókönyveket lezárni nem lehetett, a tisztviselőnek dacára ennek megróni és 7 évi adókönyv lezárására 8 hét alatt vagyoni felelősség terhe mellett utasítani: ez nem jogos és nem méltányos határozat. Tulcsapása a déldegető elnézésből drákói, indokolatlan szigorra.

Az ártéri kirovások ügyével különben legközelebb kimerítően foglalkozunk és az alkalommal a kérdésre is ujból visszatérünk.

A vármegye közgyűlése.

(Február 23.)

Vajúdtak a hegyek és — nem szülnének még csak egy icipici egeret sem.

Körülbelül a régi közmondás e változásában nyer kifejezt a tegnapi megyegyűlés egész jellege.

Mert úgy volt előre megírva a Szentesi Lap aznap reggel megjelent 24-ik számában: Minél nagyobb számban jelenjenek meg megyeieképviselők hogy tanúi legyenek a több rendbeli meglepetéseknek, amire a közgyűlésen kilátás van.

Ki készíti elő a kilátásban levő meglepetéseket?

Erre megfelel ugyancsak a nevezett lapnak egy személyi híre, mely a nagy eseményt tudatja Szentes közönségével kora reggeli 7 órakor, (tehát a vonat megérkezése előtt) hogy a nagy Sima tényszerű, az országyűlési képviselő, a megyegyűlésen való részvétel céljából az azon nap reggeli vonattal hazaérkezett,

Reszkess vármegye! Ó haza érkezett!

És a hegyet megülték a hegyögiek, a szegény hegy ennek folytán rettenetes vajudásban vala, de nem szült — még csak egy picike egerecskét sem.

A vármegye nem is volt reszketős kedvében, sőt megescett, hogy a hegyet vajudásba hozott hegyögiek sorába ütött be a reszketés, mikor egyik érdemes társukra széksértés címén 100 ft rendbírság kiszabását indítványozta a tiszt ügyész.

100 ft! Ennyit bizony nem érdemes gorombáskodásért fizetni, mikor olcsóbban is megteszi az újság!

A megrökönyödés a tisztelt hegy-mögében általános volt; maga a tisztelt megszemélyi híreztet Sima ténsúr pedig a legnagyobb mértékben — meglepetve, hogy ime, ilyen meglepetésben részesült a törvényhatóság.

A széksértés elkövetője világért sem akar egy kis gorombáskodásért 100 frtot fizetni: bölcsőbbnek véli, szépen visszavonni a sértéseket és ezzel a hegyög egy — meglepetéssel, de egy tanulsággal is tényleg gazdagabban élve döz zavartalanul tovább a tárgyalásokat, miknek lefolyása egyébként a következő:

Elnök: Zsilinszky Mihály főispán a közgyűlést délelőtt 10 órákor megnyitván, üdvözlő a megjelenteket s felhívja őket, hogy a tárgysorozatot kellő higgadsággal és tárgyilagossággal tárgyalják le.

Ezután felolvastatik az alispáni évnegyedes jelentés, mely a megyében lefolyt nevezetesebb események kronológikus felsorolása után az egyes közigazgatási ágak részletes ismertetését tartalmazza.

Sima Ferenc nem veszi tudomásul az alispáni jelentést, mely ő szerinte — olybá tünteti fel a megyebeli községek közállapotait, mint teljes rendben levőket. Az alispánnak tudnia kell, hogy nem így van, hogy Szentesen két hó óta nem volt képviselői gyűlés és Csanyon a most megjegyzett községi tisztújítás alkalmakor a járási főszolgabíró visszaelt a kandidációs joggal. Elvárta volna, hogy ezen visszaélések és visszasságok benn foglaltassanak a jelentésben. A csongrádi mútra vonatkozó rész tekintetében azt hiszi, hogy nem a közig. bizottság jogosított ez útépitést elhatározni, hanem a törvényhatóság s az előbbi csak annak határozatát hajtja végre. Ezeknél fogva ismételi hogy a jelentést tudomásul nem veszi.

Stamer Sándor alispán kétségbe vonja a felszólalónak azon jogát, hogy neki jelentése megszerkesztésében direktívumot adhasson. Ha a jelentés valami pontja a felszólalónak nem tetszik, vagy felvilágosítást kíván, joga van interpellálni. Nem a bírakra felel hat, mert erre nem is válaszolna, hanem interpellációnak tekintni a szóló előadást és így a következőkben adja meg a felvilágosítást:

Hogy Szentes képviselete két hó óta tartott-e közgyűlést vagy nem? s ha nem tartott: ez iránt felszólalni, jogorvoslatot keresni, elsősorban a város képviselőtételének joga. Ezt az autonóm jogot ő, idő előtti és így törvénnyel nem beavatkozással nem sértheti meg, mert ezt törvénytisztele tiltja.

A csanyói községi tisztújítás ellen — akik vele megelégedve nincsenek, vagy azt magukra serecsmesnek tartják, a törvény korlátain belül szintén élnetnek jogorvoslattal, amint: hogy tényleg meg is tamadtak e tisztújítás föllebbezéssel. Ez a föllebbezés azonban csak 22-én délután érkezett be, tehát közvetlenül a megyegyűlés előtt és így azt sem az évnegyedes jelentésbe felvenni, sem pedig e tárgyban most érdemleges nyilatkozatot tenni módjában nincsen.

Végül a csongrádi mútra nézve az útdotörvényből kimutatva, hogy ez ügyben az intézkedés joga a közig. bizottság, jelentésének tudomásul vételét kéri.

Cicatricis Lajos dr. főszolgabíró annyiban kíván a tárgyhöz hozza szólni, mert Sima által, a csanyói választásból kifolyólag, aposztrofálva lett. Magvas, szép beszédben fejt ki: mint fogja fel saját hatáskörét, járási főtisztviselői minőségében, a községi választásokkal szemben.

Neki nem csupán a választási jogot kell védenie és respektálnia, de kötelessége az ennek örve alatt történő túlkapasok elé a törvény által kezébe adott kandidációs joggal gátat vetni abban a pillanatban, ahogy ezt saját lelkiismeretes felfogásával a község adminisztrációs érdekei szempontjából helyén valónak itéli.

Igy történt, e felfogásából kifolyólag, hogy a kisteleki tisztújításkor meghallgatta a többség nézetét és a szerint kandidált, mert azt a nézetet nem látta az adminisztrációs érdekekbe ütközni, míg Csanyon az a bizonyos szabad választási jog igenis összeköztött az ő kijelölő jogával, melyet teljes szigorral volt kénytelen, közigazgatási szempontból érvényesíteni.

Sima Ferenc még most sem veszi tudomásul az alispáni évnegyedes jelentést, mert — szerinte — mindannak, amit ő felhozott, igenis benn kellene foglaltatni e jelentésben. Ami a főszolgabírák, vagy a kandidáló bizottságok kijelölő jogát illeti: ily módon — se részben Fekete Márton biz. tagra hivatkozik — egy vármegyét agyon is lehet kormányozni.

Fekete Márton: nem szót volna e kérdéshez, ha Sima a Ferenc reá nem hivatkozik. Nézete szerint a kijelölés jogának vitatása semmi összefüggésben sincs az alispáni jelentéssel, a fölött hat itt ez alkalommal vitát folytatni nem is lehet. De nem lehet vitatkozni a fölött sem: mi foglaltatik vagy mi nem foglaltatik a jelentésben, melynek megszerkesztése egyenesen egyéni felfogás dolga. Jog szerint tehát csak azok lehet hozzászólni, ami tényleg bent foglaltatik a jelentésben. És minthogy a jelen alispáni jelentés a lefolyt negyedévet, rendes szokás szerint, most is felöleli, minthogy továbbá a benne foglaltak ellen a felszólaló sem hozott fel semmit, azt tudomásul venni indítványozza.

Uvardi Sándor emelkedett ezenközben fel, de akkor már a közgyűlés tudomásul vette az alispáni jelentést, a főispán ily értelemben ki is mondta a határozatot s így a — bizonyára nagy tudományú beszéd — bennrekedt Údvári uramban.

A második pont az I-ső illetve II. aljegyző választás volt.

A kandidáló bizottság hamarosan befejezte működését. Tagjai voltak: Novák József, Fekete Márton és Réti Ferenc választottak, Szedler Janos, Szobotka Gusztáv és Bányai József kinevezettek.

Kandidálás után a főispán előterjeszti az eredményt. Mindenki allásra egy-egy pályázó van: az elsőre Mátéffy Kálmán a 2-ra Sule Lajos dr. Mindkettő teljes kvalifikációval bír és mindkettő meg is választatik, mire Sule Lajos dr. leteszi a hivatalos esküt.

A tárgysorozat ezután következett pontjai, a 19-ikig, hamarosan letárgyaltatván, következett Székely István és 200 társának föllebbezése Szentes város képviselőtételének az 1892-ik évi városi költségvetés tárgyalását megtagadó határozata ellen.

Az állandó választmány határozati javaslatát utasítani rendeli Szentes város képviselőtételét, hogy költségvetését letárgyalva, azt fölülvizsgálás és jóváhagyás végett mielőbb felterjesse a törvényhatósághoz.

A kérdéshez Sima a Ferenc szólt elsőnek. Természetes, hogy ő a határozati javaslatot nem fogadja el, bár — nagy szerénységgel ellenindítványt sem tesz. Egyébként elmondja a Szentesi Lape f. évi 24-ik számának vezércikkét és ezzel leül.

Soós Pál tiszt ügyész: azt látja, hogy Sima a Ferenc az érzelmeit tolmácsolja, csak hogy ide nem érzelegni jövnék, hanem, hogy a törvénynek és jognak érvény szeretessék. Hogy aztán mi fog történni, ha ezt a szentesi elvezetett képviselői többség megakadályozza: ez más kérdés, ebben

majd akkor határozunk. De kötelességünk mindent megkísérteni, mielőtt a legszigorúbb rendszabályokhoz nyúlunk. Epp ezért a határozati javaslat elfogadását ajánlja.

Kristó Nagy István: átlát a szítán, amikor hallja, hogy Sima a Ferenc mivel indokolja álláspontját, mely szerint a polgármesternek nem szavaz meg költségvetést. Azt mindenki tudja, hogy a költségvetést nem a polgármesternek szavazzák meg, hanem az adminisztrációnak. A polgármester nem vagyonszerelője a városnak, a pénznek nem jönnek az ő kezébe. Az, aki a költségvetést tárgyalni nem akarja, ezzel hát nem a polgármester működését, hanem a tisztikarét és az adminisztrációt bénítja meg. Epp ezért elfogadja a határozati javaslatot.

Sima a Ferenc az ügyéssel és Kristó Nagy Istvánnal polemizálva, ragaszkodik saját álláspontjához, mely mellett utanna Uvardi Sándor és Káta Pal János törnek lándsát, ez utóbbi olyan durva modorban, hogy előbb a főispán jóakaró figyelemzetését hívja ki, majd meg a tiszt ügyész arra indítja, hogy a tanácskozás és a kölcsönös becsülés érdekében, ellene széksértésért 100 ft rendbírság kirovását indítványozza.

— Akció! akció! zúg fel erre a többség. Káta Pal János felemelkedik, hogy ő nem akar senkit sérteni.

Lakos Imre dr. orvoszéki ülnök az egész törvényhatóság múltóságát s így önmagát is sértve érzi az ily durva tanácskozási modorral, majd

Szobotka Gusztáv szólal fel erőlyesen, hogy a leghatározottabban vissza utasítsa azt, hogy itt egycsek, az összes bizottsági tagok szégyenére, ily durva, minősíthetetlen módon beszélnék a közgyűlés oly tagjairól, mint az alispán vagy polgármester, akik törvény és jog szerint tagjai a törvényhatóság bizottságnak. Erőteljes beszéde tüntető helyesléssel találkozik és a tiszt ügyész fenntartja indítványát a 100 ft rendbírságra nézve, ha Káta a sértő szavakat forma szerint vissza nem vonja.

Káta Pal János erre ujó kijelenti, hogy sérteni senkit sem volt szándékában s hogy ehhez képest szavait ezennel visszavonja. Az ügyész ezzel beéri és a kínos jelenetet azzal ér véget, hogy az állandó választmány határozati javaslata szavazásra bocsátatván, 51 szóval 29 ellenében elfogadtatott.

Id. Székely Lajos és társának Herczka Zsigmond szentesi közpénztári ellenőrré történt megválasztása ellen benyújtott föllebbezését a törvényhatóság, a határozati javaslat elfogadásával elutasította és ezzel a választást helyben hagyta.

Még két pontja a tárgysorozatnak intézetett ezután el rövidesen és ezzel az elnöklő főispán az első nap közgyűlését délután 1 órákor bezárta, a tárgysorozat többi pontjainak letárgyalását a ma reggel 9 órákor kezdődő folytatódólagos közgyűlésre tűzvéni ki.

Visszautasítás.

Klein Jakob rabbi a Szentesi Lape f. évi 22-ik számának nyilterében szerkesztőségünk tagjaival szemben olyan durva és — müvelt emberek előtt szokatlan — kvalifikálhatlan hangot és kifejezéseket használ, miket ezennel a legerélyesebben visszautasítani és a nyilterező rabbira visszahárítani kötelességünk.

Az olyan botránnyal viselkedésű ember, mint Klein Jakob rabbi, aki ellen éppen közbotránnyal okozó ténykedéséért, melyekkel a papi méltóságot meggyalázta, saját egyházközsége indított fegyelmi vizsgálatot, ne iljón senkivel szemben se a gáncs nélküli lovag magas paripájára, hanem nézzen a tükrőbe és — szegelyezze magát.

Vegye ezt tudomásul Klein Jakob rabbi és ne akarjon másokat lerántani a fertőbe, melyben ő fetreng.

Szentesen, 1892. febr. 24.

A szerkesztőség.

Ujdonságok.

Szentes, 1892. február 24.

— **Egy takarékpénztár közgyűlése.** A »Szentesi vidéki takarékpénztár« szép és nemes példaadás, mellyel 15,000 frtot szavazott meg a szentes-hmvásárhelyi vasútépítés költségeihez, méltó követőre talált a »Szentesi takarékpénztár«-ban, melynek részvényesei a f. hó 23-án tartott közgyűlés alkalmával, e fontos közgazdasági célra szintén 15,000 frtot szavaztak meg. A megszavazás itt is egyhangúan történik, ha Sarkadi Nagy Ferenc részvényes nem tiltakozik ellene, így azonban az ő egy szavazata ellenében a jelen voltak összes szavazatával hozott a határozat, amely épp oly áldásos Szentesre és a vármegyére, mint amilyen dicséretreméltó a feladatát helyesen felfogó pénztárat. Az intézet közgyűlésének tárgysorozataiba ezen kívül fel volt még véve az alapszabályok módosítása is. Az előrehaladott időre való tekintettel azonban, ennek tárgyalását elhalasztották.

— **Megtámadott mandátumok.** A vármegyénkben lefolyt országgyűlési képviselőválasztások közül, mint értesülünk, kettőt támadnak meg: a tápéi választást, hol Sima Ferenc és a csongrádi, ahol Hock János lett képviselőnek megválasztva. Értesülünk szerint mindkettőtől olyan súlyos kifogások emeltek, hogy a választások megsemmisítése alig kétséges.

— **Presbiter választás.** A helybeli ág. evang. egyház a f. hó 21-én, a vasárnapi istentisztelet után választotta meg újabb 6 évre a presbitériumát. Presbiterok lettek: Sulcz Lajos, Sárdi Sámuel, dr. Balassa Péter, Szrenkányi Lajos, Holik Lajos, Kolpaszky Lajos, Sulcz András, Abaffy Laszlo, Kunos József, Sárdi Mihály, Mátéffy Ferenc, dr. Mátéffy Ferenc, dr. Sulcz Lajos, Kunos Imre, Antal József és id. Marosi Pál. Az új presbiterok feleskete március 6-án megy ünnepiesen végre a templomban.

— **Fegyelmi vizsgálat egy pap ellen.** A szentesi zsidó hitközség képviselőtestülete, a f. hó 21-én tartott népes közgyűlésén a g y h a n g u a n hozott határozatával a fegyelmi vizsgálat elrendelésének és megindításának szorgalmazására utasította a hitközségi előjárójukat Klein Jakab rabbi ellen. Egyidejűleg elhatározta a közgyűlés, hogy nevezett rabbitól azon elsőrendű templomi ülést, melyet tisztelete jeléül jelölt ki beiktatásakor a részére, most megvonja és számára más üdöhelyet jelöl ki; a fegyelmi határozatról pedig, annak indokaival együtt, átíratilag értesíti a helybeli gimnázium igazgatóját és tantestületét, mely utóbbinak a rabbi, mint hitoktató tanár, szintén rendes tagja. A fegyelmi eljárás indokál az i s t e n e s rabbi azon számos csínytetése szolgálat, miket lapunkban annak idején mindenkor megszólítottunk.

— **Esküvő.** Sárossy Imre hosszú-pályi gyógyszerész a f. hó 21-én esküdött örök hűséget V á r a d y Krisztin kisasszonnyal. V á r a d y Lajos gyógyszerész és takarékpénztári igazgató szeretetreméltó kedves leányával. Násznagyok voltak: a menyasszony részéről M o l n á r Albert makói tanár, a vőlegény részéről O n o d y Lajos. Az esketést a menyasszony fivére: V á r a d y Árpád, püspöki titkár, vezette.

— **A zsidó vallás egyenjogúsítása.** A helyb. zsidó-hitközség f. hó 21-iki közgyűlésén tárgyalta az országos központi iroda leiratát a zsidó vallás egyenjogúsítása érdekében megindult mozgalom tárgyában. A hitközség képvisellete egyhangú határozattal

mondta ki, hogy örömmel csatlakozik az országos mozgalomhoz és kész azt az egyenjogúsítás kérdésében minden erejével támogatni.

— **Öngyilkos gyermek.** Egy 14 éves fiú öngyilkosságáról ad hírt a rendőri iroda. Rideg Bodzás János az öngyilkos gyermek neve, ki a f. hó 21-én, gazdája: P a t a k i György nagykirálysági tanyáján, az istálló gerendájára akasztotta fel magát. Apja szintén a tanyán szolgált s ő is volt, aki fia öngyilkosságát, bár későn, észrevette és a szerencsétlen gyermek holtestét levette. Az öngyilkost, ki apja vallomása szerint szófogadó, jó fiú volt, a f. hó 23-án boncolták fel orvosrendőrileg a kórházban. Végzetes tettének indító oka ismeretlen.

— **Megelőzte a vonatot.** Tegnap reggel 7 órakor volt, hogy egyik polgártársunk, kezében a »Szentesi Lap«-pal megszólítja a másikat: »Nini, komám! Hogy-hogy olyan korán jött meg ma a vonat?« A megszólított erre nyugot néz: »A vonat?« — »No igen, hájtszen máskor úgy 9 óra felé szokott bedöcögni, most meg azt olvason la, ebben az újságban, hogy n a g y s á g o s S i m a t é n s ú r a ma reggeli vonattal hazaérkezett. Mondok, ez csak úgy lehet, ha itt van már a vonat.« »Persze hogy izé, felel erre a polgártárs. Hászzen tudja komám, a S i m a t é n s ú r nem azért lett képviselő, hogy az újsága meg ne előzze a vasutat!« — »No persze, hogy persze, szól rá megnyugtató a másik. Mondok, mindjárt gondoltam, hogy valami furfang van a dologban, ha egyéb nem: az, hogy az újsága megest — h a z u d o t t.«

— **Az alsó csordajáráson** egész útat vágat már a szegváriak és mindszentiek, akiknek, úgy látszik jobban esik a rendes közlekedési út kátyúit elkerülvé, a rövidebb és gyepecs úton ruccanni Szentesre. Több szentesi gazda azonban sehogy se akarja a jó szomszédok e kártékonyaságát tűrni s panaszt is tett e miatt a hatóságnál, mire a rendőrfőkapitány átíratilag kereste meg a mindszenti járás főszolgabíróját, hogy a mindszentieknek és szegváriaknak az alsó csordajáráson való közlekedést tiltsa meg.

— **Pénztázeleti közgyűlés.** A szentesi kölcsönös segélyegylet a f. hó 21-én délelőtt tartotta rendes éves közgyűlését az ipartestületi házban, a részvényesek elég élénk érdeklődése mellett. A közgyűlés örömmel vette tudomásul az igazgató jelentését az üzleti év eredményéről, megadta a felmentvényt az igazgatóságnak és feügyelő bizottságnak és jegyzőkönyvi köszönetet szavazott mindkettőnek azon önzetlenségért, melylyel az évben is lemondtak, a részvényesek javára, a reájuk eső osztalékról. Ezután megejtették az új választások s czele a közgyűlés véget ért.

— **El Romániába.** Sok kubikosunk talált már a mult évben is jól jövedelmező földmunkát Romániában s ahogy im tavaszodni kezd, most is csoportostól indulnak kubikosaink az oláh földre. Külföldre szóló útlevelük is megérkezett már és a szállító vállalkozóval a rendőrkapitányságnál kötötték meg a szerződést, úgy, hogy egzisztenciájuk a messze oláh földön mindenképen biztosítva van.

— **Farsangi krónika.** Az iparos ifjak képző és segélyző együletének f. hó 27-iki búcsúzó-táncvigalma, mint előre látható, ezúttal fényesen fog sikerülni. A belépőjegyek már is szépen váltattak clóre, a közönség körében a vigalom iránt nagy az érdeklődés s a rendezőség szép jelvényű kotlilonnal lép meg a hölgyeket. — A gazdából, mely a f. hó 29-én lesz a Kass-szállóban, a csongrád-megyei gazd. egylet javára, látogatottság tekintetében az évad legjobb táncvigalmának ígérkezik, mit már az is bizonyít, hogy a résztvevni akarók nagyszámban küldik a tombola nyerményértjegyait a rendezőséghez. — A főgimnáziumi tanuló ifjúság március 5-iki táncvigalma már a bójtre esik ugyan, de

egyáltalán nem lesz aféle száraz bójti mulatság. Bizonyosság erre a sok növendékélnyika, kik e vigalomra készülnek.

10. **Csikos és kozkás selyemszöveteket, Louisina, Foulard-Súrah Tafettanemkülönb Merveilleus selymeket is méterenként 55 kr 3 frt 82 krig egyes öltönyekre, vagy egyes véreken is postabér-és vámentesen szállít H a n n o c h G.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Mintak postafordulóval küldenek. Szajczba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Irodalom.

Az Ország-Világ legújabb két száma, a 7, és 8., különösen megérdemlik a figyelmet. Beniczkyné-Bajza Lenke és Serao Matild érdekes regényen kívül egész sorát találjuk a nagybecsű közleményeknek, melyekből csak néhányat említünk föl ízelítőül: »Az első csata«, nagy házi jelenet Szeredai Leóttól, »Beatus ille«, költemény Sipos Somától, »A babám Jóska«, elbeszélés Scossa Deszöttől, »A szeretetreméltóság«, csevegés Eszterházy Sándortól, »Magyar elem a bécsi szentesi kiállításán«, Váli Bélától, Tompa egy kiadatlán költeménye (Az olcsóság), közli Ruttkay Gyula, Hilgermann Laura (arcképpel), »Gligor Vaszilika«, elbeszélés Abonyi Árpádtól, »Egyedül«, költemény Heltai Jenőtől, »A paradicsomban«, Gárdonyi Gézáttól, »A klotüre«, Kada Elektől, Bánffy Dezső br. (arcképpel) stb. Mindkét számban heti krónika Székely Huszártól. A képek mind művészi becűsek, különösen említésre méltók Pettenkofen nagyobbára magyar tárgyjú képei. Az »Ország Világ« újév óta díszes borítékban jelen meg s mégis 10 frt helyett 8 frt az előfizetési ára.

A **»Vasárnapi Újság«** február hó 21-iki száma 39 képpel a következő tartalommal jelent meg: »A királyi magyar természet-tudományi társulat ötven éve.« (Képpel: A jubiláris ülés az egyetemi vegytani intézet nagytermében. Pillanatnyi fénykép után rajzolta Cserna Károly.) — »A természet-tudományi társulat tisztikara és választmánya.« (33 arcképpel, Ellinger Ede fényképei után.) — »I. Napoleon és kora: Napoleon bukása.« (3 képpel: 1. »A Bourbonok visszatérése az első restaurációkor.« 2. »Napoleon az Elba szigetére vivő hajón.« 3. »Katonák, ismeretek-e engem?«) — »Mese az angyalokról.« Költemény Mares Ödöntől. — »Fest-Commerc.« Berliu leveli, Hegedűs Lorándtól. — »A magyar történelmi társulat közgyűlése.« (Fraknoi Vilmos arcképpel, Hirsch Nelli rajza.) — »Az 1892-iki nagy háború.« (Képpel: Puskás dszidakkal ellátott Ziethen-huszárok támadása doni kozákok ellen.) — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Egyveleg; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes heti rovatok.

A **»Vasárnapi Újság«** előfizetési ára negyedévre 2 frt, a »Politikai Ujdonságok«-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem utca 4. sz.) megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 1 frt 20 kr.

Szerecsen-mosdatás.

Klein Jakab rabbi, miután maga nem járatos a magyarban, fogott magának valakit, akivel egy hosszú szerecsen-mosdató cikket írtasson.

A derek szerecsen-mosdatás, amelynek egyes stélusa magán horjda a készítő g y k a r b é l y e g é t, a »Szentesi Lap« f. évi 23-ik számának nyíltterében jelent meg s mint a nevezett rabbi korábbi nyíltter megnyilatkozása, hemzseg a sok hazudozástól.

A megrendelésre készült szerecsen-mosdatás otromba hangjára nem reflektálók.

Hálásabb a nyilatkozó i s t e n e s férfiu hazudozását kihámozni, hát egyenesen ezekre térek át.

Azon kezdi, hogy nem való, mintha ő doktor na k és f ő r a b b i n a k h a s z a n á n t magát és ezt azzal igazolja, hogy ő a d o k t o r i oklevélét bemutatta a megye közönségének, ahon-

nan azt felkúldték a kultuszminiszterhez is, ez hát rendén van.

Volt szerencsém azt a doktori oklevelet, mikor a közigazgatási bizottság asztalán fektűd, színről-színre látni. Nincs is annak egyéb baja, csupán az, hogy nostrifikálva nem lett soha, tehát hazánkban sem mi érvényesülése bír. Persze, az olyan nagyszellemeket, mint Klein Jakab rabbi, ez nem feszélyezi s mert a kultuszminiszter, — megválasztásának feltérjesztésekor, az oklevélet nem, csupán azzal tördődött: képesített-e a megválasztott az anyakönyvvezetésre vagy nem? (amihez még egy hallei vagy lipcsei doktori oklevél se szükséges) hát Klein Jakab rabbi doktornak mondja és együtt fő-rabbinak is kinevezi önmagát.

A szerencsén-mosdatás második hazugsága: mintha Mózes és Izráel törvényei értelmében, a nő nem tagadhatta meg a válólevél át vételét és így az elválás akarata ellenis végezhető volna.

Mózes törvényeiben nem vagyok nagyon járatos, de azt határozottan állítom, hogy azokban a durva erőszak ily abszurditása nem foglaltatik. Igenis, van egy ahoz hajazó intézkedés, amilyent az istenes rabbi most felhoz, egy sokkal későbbi szent könyvünkben, a gemorában, mely szerint bigámia esetén, ha t. i. egy férjnek két neje volna, az elválás bármilyen úton, az asszony akarata ellen is eszközölhető és Klein Jakab rabbinak ez a rendelkezés volt szája ize szerint való a jelen esetben, dacára annak, hogy bigámia nem kötelezte erőszakosságra.

Leírja aztán a válólevél szerkesztésének történetét: hogy azt nem okvetlenül papnak kell végznie, amint hogy — mondja — a jelen esetben is Freund Márk kántor állította azt ki, míg ő, a pap csupán annak rituális alak szerűségeire ügyelt fel, amit Singer Lipót felhívására, papi állásából kifolyólag, kötelessége volt megtenni.

Ez igazi bábúr-okoskodást olvasva, a közönség azt hinné, hogy Singer Lipót és Freund Márk az istenes pap háta mögött csináltak mindent. Csak ezután, mikor egymás közt megegyeztek, keresték fel a gettel Klein rabbit, hogy annak rituális alak szerűségét megvizsgálja.

Hát ez is hazugság. Istenes Klein rabbi és a válni akaró férj megkötötték a alkuts csak aztán küldtek a kántorért.

Egy kész gettelvél mintát tett a rabbi a kántor elé, arról másolta az le a vásárhelyi híres okmányt ott, a rabbi lakásán. Az egész erőszakos csíny értelmi szerzője és szerint ő állította meg.

A válási ceremónia mikéntjét hosszasan magyarázza: elmondja aztán istenes Klein rabbi, hogy — ha a nő nem érintette is a válólevelet, de a szobában volt, melyben ezt az asztalra letették, az elválás akkor is érvényes ez ismét a következő szarvasokoskodással indokolja: „Ez a dolog természetében rejlik, mert különben illuzóriussá válnék a világi bíróságna a házasság feloldását kimondó ítélete.”

Mikor érvényes egy gett, mikor nem: semmi közöm hozzá.

Miattam a vásárhelyi elválás is az lehet, mert nem jogi részében támadtam meg, hanem ostarozni kívántam a botrányt, a durva, nem telten erőszakosságot, melylyel végrehajtani akarták és azt, aki isten felkent szolgálja létre, e botrány és erőszak értelmi szerzőjévé stültyed alá.

De az már ismét hazugság, hogy: a rituális válás keresztül nem vitele illuzóriussá tenné a világi elvást, vagy akár megfordítva.

Mert Csáky Albin gróf kultuszminiszter tiszteltben tartja az ország törvényeit legalább is annyira, mint istenes Klein rabbi; bizonyára érvény is szere ez törvények ugykörlé eső minden rendelkezésének és ime mégis, a kultuszminiszter 46877/91. sz. rendeletében kimondja, hogy: a világi törvény

által elválasztott zsidó házasságok házassága egyedül a rituális válólevél átadása és át vétele által bontható fel s így meg nem tartént, a házasságok új házasságra nem léphetnek, rabbi nem eskeheti őket össze s ha mégis tenné: e házasság vallásilag érvénytelen és házasságtörésnek tekintetik.

Ime hát, a miniszter jobb óre a zsidó vallás törvényeinek, nagyobb tiszteletben tartja azokat az országos (világi) törvények mellett is, mint az istenes rabbi, aki a fejébe szedte ugyan a sok fránya rendeletet, de csak azokra eszmél, amelyek neki jóvedelmének.

Sűrű sorban jönnek ez tán a hazugságok: hogy ő ugy vette fel szóról-szóra a jegyzőkönyvet, ahogy a tanúk bediktálták, azt újból felolvasta előttük és ugyanazt olvasta fel, amit bediktáltak, mert ez a jegyzőkönyv sem többet sem kevesebbet nem tartalmazott ennél.

Ez állításainak igazolására egy sereg tanút idéz, akik — szerinte, a kultuszelőjáróság által kihallgatva, szóról-szóra azt vallották volna, amit ő mond.

Klein Jakab rabbi nagyon hozzá lehet már szokva a hazudozáshoz, hogy azt ilyen vakmerően üzi:

A helybeli zsidó hírköztség képvisellete ugyanis a f. hó 21-én közgyűlést tartott. Mintegy 25—28 képviselő volt jelen. Felhívom mindezeket tanúul: nem hazudik-e az istenes rabbi?

Mert e gyűlésen felolvasták a válásnál szerepelt tanúkkal felvett összes jegyzőkönyveket és egyöntetűen mindből az tünik ki, hogy:

1. Freund Márk a rabbi által felvett jegyzőkönyv irásakor ezt az istenes férfit külön figyelmeztette, hogy Singer német nyúl a válólevélhez, mire Klein rabbi azzal felelt: az nem tesz semmit.

2. Weisz Ferenc szintén figyelmeztette erre, hozzátevén, hogy nem is nyúlhatott Singer né a gettéhoz, mert előbb kifutott a szobából, mint ők és vissza sem tért oda többé, amig leánya a gettet ki nem hozta és Weisz Ferencnek át nem adta.

3. Ugyanezt vallja Spitzer Henrik, azzal a különbséggel, hogy ő nyakon ütöttvén, nem meri biztosan állítani: érintette-e az asszony a gettet, vagy nem?

4. Valamennyi tanú egyhangúan vallja, hogy az istenes rabbi nem olvasta fel előttük a jegyzőkönyvet s ők megbiztak egy papban: az csak nem csinál huncutságot.

5. Lichtenstein Fülöp ezenföül azt vallja, hogy ő a jegyzőkönyv szerkesztésekor jelen sem volt, csak másnap iratta azt vele alá a derek rabbi.

Ami a templomi botrányt illeti, mely alól mosakodva, istenes Klein rabbi az egész esketési ceremóniát leírja: ez a mosakodása sem egyéb hazugságnál.

Ugy folyt az le, ahogy lapunkban megírva volt, elejétől végig.

A kántor nem állt a háta mögött, hanem szokás szerint, mellette. Nem is szólította fel a kántort a törvény nevében, hogy adja át neki a serleget, hanem, ahogy a kántor a benedikcióba fogott, istenes Klein rabbi örült dühvel kiáltott közbe, hogy ő az egészét érvénytelennek nyilvánítja és ilytén örvényében kijelentvén, hogy ott ő parancsol, kapta ki a serleget, minden előleges felszólítás nélkül, a kántor kezéből, hogy a megremült házassulandokra áldást mondjon.

Én nem követem istenes Klein rabbit a gyalázkodások útján. A szenny és piszok, mit maga körül felkavar, visszahull ó réá magától is.

Egy örökké hazudozó pap! Lehet-e istennek ennél nyomtorúságosabb tereménye?

Fekete lelken hiába végzi a nagy mosakodást — szerencsén marad az.

Bánfalvi Lajos.

KÖZGAZDASÁG.

Üzleti hetiszemle.

Február 20.

A lefolyt héten az időjárás a vetésekre éppen nem volt kedvező. Az enyhé napok alatt nagyrészt teljesen leolvadt a hó a vetésekről, úgy, hogy azokat a hirtelen jött száraz fagyok takaró nélkül találták s így sok kárt tehettek bennük. Az ország több vidékéről érkeznek e miatt panaszok, melyek általában a vetések állását középszerűnek, egyes vidékeken meg határozottan gyöngének jelzik.

Búza. Az irányzat e héten jóval megszilárdult és a búza ára 20 krral emelkedett. Az áremelkedés azonban csak a bel-földi termékre terjedt, mivel az aldujai búza, mely újabban nagy mennyiségben önlök piacunkra, csak árengedmény mellett volt eladható. A hét végén az irányzat lanyhult és az árak 5 krral gyengültek. Utolsó jegyzések tiszavidéki búzában: 75 k. 10.50—10.65 frt. 76 k. 10.60—10.80 frt. 77 k. 10.70—10.90 frt. 78 k. 10.80—11 frt. 79 k. 10.85—11.05 frt. 80 k. 10.95—11.10 frt. — Rozs. Finom minőségek, melyek hiányoznak, igen keresettek; egyes tételek 10.30 frt-ig fizettek; Budapesten 10.15—10.20 frt-ot kínáltak. — Árpa csekély forgalom mellett változatlan; takarmányárpa 6.05—6.30 frt-ig, közepes 7.40 frt-ig fizetett. — Zab változatlan. Minőség szerint 6.15—6.47 frt-ot fizettek. — Tengeri olesóbbodott 5 krral. Az üzlet lanyha volt. Elkelt néhány ezer métermássa 5.65—5.50 frton. — Rpecse csendes; aug.—sept. 13.25—13.35—13.20 frton köttetett.

Vasúti menetrend.

(Pusztá-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentes között.)

Érvényes 1891. október 1-től.

Szentes—Szolnok.

Szentes	indul	5 ó. 35 p. éjél,	12 ó. 05 p. d. u.
Töke	→	6 ó. 11 p. éjél,	12 ó. 41 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	→	6 ó. 51 p. d. e.	1 ó. 20 p. d. u.
P.-Homok	→	7 ó. 23 p. d. e.	1 ó. 52 p. d. u.
T.-Földvár	→	7 ó. 41 p. d. e.	2 ó. 17 p. d. u.
Martfű	→	7 ó. 59 p. d. e.	2 ó. 36 p. d. u.
Kengyel	→	8 ó. 34 p. d. e.	3 ó. 11 p. d. u.
P.-Tenyő	→	8 ó. 55 p. d. e.	3 ó. 31 p. d. u.
Szajol	→	9 ó. 16 p. d. e.	3 ó. 55 p. d. u.
Szolnok	érk.	9 ó. 44 p. d. e.	4 ó. 25 p. d. u.
Budapestre	→	1 ó. 55 p. d. u.	7 ó. 45 p. éjél

Szolnok—Szentes.

Budapestről	indul	9 ó. 40 p. éjél,	8 ó. 15 p. d. e.
Szolnok	→	3 ó. 45 p. éjél,	11 ó. 46 p. d. e.
Szajol	→	4 ó. 20 p. éjél,	12 ó. 20 p. d. u.
P.-Tenyő	→	4 ó. 43 p. éjél,	12 ó. 41 p. d. u.
Kengyel	→	5 ó. 11 p. éjél,	1 ó. 09 p. d. u.
Martfű	→	5 ó. 39 p. éjél,	1 ó. 36 p. d. u.
T.-Földvár	→	6 ó. 08 p. d. e.	2 ó. 03 p. d. u.
Homok	→	6 ó. 20 p. d. e.	2 ó. 15 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	→	6 ó. 10 p. d. e.	2 ó. 52 p. d. u.
Töke	→	7 ó. 38 p. d. e.	3 ó. 25 p. d. u.
Szentesre érkezik	→	8 ó. 13 p. d. e.	4 ó. — p. d. u.

A Csongrád—félegyházi h. é. vasút menetrendje.

Félegyháza—Csongrád.

Félegyházáról	12 ó. 15 p. d. u.,	4 ó. 55 p. d. u.
K.-K.-Szallásról	12 ó. 48 p. d. u.,	5 ó. 33 p. este.
Csongrádra érkeik.	1 ó. 31 p. d. u.,	6 ó. 18 p. este.

Csongrád—Félegyháza.

Csongrádról	9 ó. — p. d. e.,	2 ó. 15 p. d. u.
K.-K.-Szallásról	9 ó. 52 p. d. e.,	3 ó. 1 p. d. u.
Félegyházáról	10 ó. 29 p. d. e.,	3 ó. 36 p. d. u.

Félegyházáról Budapest felé indul: Személyvonat 3 óra 24 perc éjél; omnibusz-vonat 7 óra 24 perc reggel, gyorsv. 12 óra 1 perc d. u., személyv. 4 óra 43 perc d. u.

Budapestről Félegyháza felé indul: Személyvonat 7 óra 45 perc reggel, omnibusz-vonat 12 óra 20 perc déltán, gyorsv. 1 óra 40 perc déltán, omnibusz. 3 ó. 20 perc d. u. személyv. 7 óra éjél, gyorsv. 9 ó. 30 p. éjél.

Laptulajonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátéfy Ferencz
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.